

LIÊN KẾT GIỮA HỘ NÔNG DÂN - DOANH NGHIỆP TRONG PHÁT TRIỂN CHUỖI GIÁ TRỊ CÂY NHUNG KHÔI TẠI YÊN BÌNH

Thời gian gần đây, nhiều địa phương trên địa bàn tỉnh Yên Bái đã chuyển đổi từ đất trồng lúa, trồng màu kém hiệu quả hay đất dưới tán rừng để trồng cây dược liệu trong đó có cây Khôi Nhung, một loại cây mang lại thu nhập cao cho người dân. Từ thực tế cho thấy Cây Khôi Nhung có giá trị hiệu quả kinh tế rõ rệt giúp nhiều hộ dân thoát nghèo. Tận dụng diện tích đất dưới tán rừng, nhiều hộ dân ở huyện Yên Bình đã trồng cây Khôi Nhung, đây là cây được dùng trong bài thuốc điều trị bệnh đau dạ dày, tiểu đường, tim mạch, huyết áp, những bệnh dị ứng với thuốc kháng sinh, kháng viêm rất an toàn, hiệu quả, không gây tác dụng phụ.

Những năm trước đây có khá nhiều Khôi nhung trong rừng của các xã Xuân Long, Ngọc Chấn và một số xã lân cận. Tuy nhiên, do nguồn thu từ việc bán lá Khôi Nhung rất cao, mặc dù thu hái và sơ chế lá còn thủ công sơ sài nhưng lá Khôi nhung ở đây sản xuất ra bao nhiêu thì được bán đi hết nên người dân đã đổ xô vào trong rừng khai thác lấy lá sau đó chặt cả cây mang về trồng, nên Khôi nhung tự nhiên hầu như đã cạn kiệt. Do hiệu quả kinh tế cây Khôi nhung mang lại mà hiện nay trên một số xã huyện Yên Bình, một số hộ trong đã nhân giống và trồng cây Khôi nhung dưới tán rừng, nhưng quy mô còn rất nhỏ, lẻ chưa tập trung.

Theo khảo sát, các Công ty dược có nhu cầu sử dụng rất lớn về cây Khôi nhung, tuy nhiên nguồn cung cấp nguyên liệu chưa ổn định, chưa đáp ứng được nhu cầu thu mua của công ty. Để tạo thành vùng trồng cây Khôi nhung tại địa bàn huyện Yên Bình giúp các Công ty chế biến dược có nguồn nguyên liệu ổn định và chất lượng thì việc xây dựng và phát triển chuỗi liên kết trong sản xuất nông nghiệp có một vai trò hết sức quan trọng góp phần tạo ra một thị trường ổn định, bền vững đồng thời đem lại lợi ích cho tất cả các bên tham gia.

Năm 2019, Công ty Cổ phần Việt Mỹ đã được UBND huyện Yên Bình phê duyệt Dự án “**Phát triển sản xuất liên kết theo chuỗi giá trị gắn sản xuất với tiêu thụ sản phẩm cây dược liệu Khôi Nhung**”.

Dự án được thực hiện trên 2 xã Xuân Long và Ngọc Chấn được thực hiện theo hình thức liên kết theo chuỗi giá trị từ sản xuất - thu hoạch - sơ chế - tiêu thụ và chế biến dược liệu. Để khai thác và phát huy tối đa tiềm năng và lợi thế về điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội của huyện Yên Bình, Dự án đã xây dựng và phát triển vùng trồng cây Khôi Nhung dưới tán rừng, giúp người dân vừa có thu nhập từ việc trồng cây Khôi. Để tăng tính hiệu quả và bền vững trong sản xuất cây Khôi nhung, dự án đã xây chuỗi liên kết từ sản xuất đến tiêu thụ. Ngoài 2 xã thực hiện dự án, hiện nay cây khôi nhung đã được nhân rộng ra một số xã trong huyện Yên Bình.

Nhận thấy nhu cầu trồng cây khôi nhung của người dân ngày càng cao, anh Vũ Quyết Thắng đã thành lập HTX nuôi trồng dược liệu Bình An chuyên ươm các loại giống cây dược liệu, đặc biệt là giống khôi nhung cung cấp cho bà con trong xã và các xã trong huyện Yên Bình, diện tích cây khôi nhung ở 2 xã Xuân Long và Ngọc Chấn đang được mở rộng. Hiện nay, xã Xuân Long có 12 hộ tham gia trồng cây dược liệu với 20ha, trong đó có 12ha cây khôi nhung với 9 hộ tham gia trồng.

Mô hình trồng cây lá khôi dưới tán rừng tại xã Xuân Long - Yên Bình.

Hiện nay do số lượng sản phẩm lá khôi nhung người dân thu hái còn ít chưa đáp ứng được nhu cầu thu mua của các công ty sản xuất dược liệu, nên HTX

nuôi trồng dược liệu An Bình do anh Vũ Xuân Thắng, xã Xuân Long đứng ra thu mua sơ chế rồi đem đi bán cho một số công ty và bán lẻ trên thị trường. Theo anh Thắng, do cây khôi nhưng mới phát triển nên sản phẩm còn ít, năm 2019 chỉ thu mua được khoảng hơn 5 tạ sản phẩm khô. Tuy nhiên theo anh Thắng thì đây là loại cây có giá trị cao, thu hái nhanh, 5 đến 8 tháng là đã cho thu hái lá, tính bình quân 1ha sẽ thu về từ 120 triệu đến 160 triệu đồng. Hiện nay trên thị trường, lá cây Khôi Nhung khô có giá từ 200 - 250.000 đồng/kg, lá tươi 30.000 đồng/kg. Đây là cơ sở để người dân một số xã huyện Yên Bình nhân rộng diện tích. Đây là mô hình trồng cây dược liệu mới nhưng bước đầu đem lại giá trị kinh tế cao cho một số hộ dân trong xã.

Đây là mô hình trồng cây dược liệu mới, bước đầu đem lại giá trị kinh tế cao cho một số hộ dân. Tuy nhiên, hiện nay quy mô trồng loại cây dược liệu này ở huyện Yên bình còn nhỏ lẻ, chưa đáp ứng nhu cầu thu mua chế biến sản phẩm công ty, phương pháp trồng, chăm sóc và thu hoạch vẫn theo cách thủ công nên đã hạn chế sự phát triển của cây, làm giảm năng suất thu hoạch lá. Vì vậy, huyện Yên Bình cần phải xây dựng mô hình theo chuỗi giá trị từ sản xuất đến tiêu thụ chế biến lá Khôi nhung. Muốn vậy, Yên Bình rất cần sự hỗ trợ xây dựng chuỗi liên kết sản xuất – thu hái – sơ chế - tiêu thụ và chế biến cây Khôi Nhung, phát triển cây Khôi nhung theo hướng hàng hóa kết hợp xây dựng vùng dược liệu trên địa bàn huyện Yên Bình, tỉnh Yên Bái là việc làm rất cần thiết và cấp bách./.

Nhật Dũng